

zált, 24 449 rekordot jelentő adatállománya. Eddig az RMNy-anyagot, az 1956 előtt beszerzett és feldolgozott szakrendi gyűjtemény egyetemes és magyar történettudományi állományát, valamint az alapítványi gyűjteménynek az Emlekkönyvtárban elhelyezett, kiemelkedő könyvtörténeti és tudományos értékkel bíró, megközelítőleg kilencezer kötetét dolgoztuk fel újra kézbevitel alapján. Katalóguskonverzió szóba sem jöhetett, hiszen ez az állományrész még a 'Porosz Instrukciók' alapján, kalligrafikus betűkkel, kézzel írt főlapokon került eredetileg feldolgozásra. (Így néhány közbülső lépcsőt kihagyva, hatalmas ugrással on-line keresés váltja fel a mai keresési szokásoktól teljesen idegen, nehezen kezelhető PI-katalógust.)

Ebből az állományrészről, természetesen, a továbbiakban sem fog eredetiben teljesíteni könyvtárközi kérést a Somogyi-könyvtár. A szolgáltatást pályázati támogatásból beszerzett eszközök munkába állításával kívánjuk megoldani. Terveink szerint a régi szegedi hírlapok esetében erre egy mikrofilm-leolvasó és visszanyitató berendezés, a muzeális állomány esetében könyvkímélő másolást biztosító, 'book-eye'-szkenner lenne/lesz megfelelő.

Célunk minden esetben a kérések gyors, pontos teljesítése, a szolgáltatás népszerűsítése. Munkatársaink – annak ellenére, hogy amióta ODR-tagkönyvtár lettünk, jelentősen megnövekedett a feladatuk – szeretik a könyvtárközi kölcsönzéssel kapcsolatos teendőket. Az is nyugodtan kijelenthető, hogy büszkén végzik ezt a munkát, hiszen a Somogyi-könyvtár gyűjteménye iránti kereslet mutatói erősítik, emelik a könyvtár értékét, elismertségét is. Könyvtárunk honlapján pontos tájékoztatás olvasható a könyvtárközi kölcsönzésről, illetve a szolgáltatás belső szabályozásáról.

Könyvtárunk elérhetősége:

Somogyi Károly Városi és Megyei Könyvtár

Cím: 6720 Szeged, Dóm tér 1–4.

Postacím: 6701 Szeged, Pf. 441.

Telefon: (62) 425-525

Fax: (62) 426-521

http: www.sk-szeged.hu

e-mail: library@sk-szeged.hu

könyvtárközi kölcsönzés: ügyintéző:

Galát Gabriella, Dormán Helga, Kórácz Mária

e-mail: kkozi@sk-szeged.hu

Sikaláné Sánta Ildikó – Szőkefalvi-Nagy Erzsébet

A vásárosnaményi Városi Könyvtár

Személyes véleményemet és tapasztalataimat szeretném e lap hasábjain nyilvánosságra hozni az Országos Dokumentumellátási Rendszer működésével kapcsolatban. Előljáróban annyit, hogy szerencsés embernek érzem magam, mert 1997 októberében tanítói diplomával és könyvtáros asszisztensi képesítéssel könyvtáros lettem. (2000-ben a Nyíregyházi Főiskolán diplomáztam könyvtár szakon, s ebben az évben másodéves informatikus könyvtáros hallgató vagyok a Debreceni Egyetemen.) A szerencse ebben a kijelentésben nemcsak a szakmai váltásnak szól, hanem az évszámnak is. Egy kisváros könyvtárának felnőtt olvasószolgálatába akkor csöppentem bele, amikor a könyvtárosság kezdett kilépni addigi hagyományos könyvkölcsönző-tájékoztató szerepéből. Egy-két számítógép és egy hazai fejlesztésű könyvtári szoftver már a könyvtár tulajdonában volt, s a retrospektív katalóguskonverzió munkálatai is elkezdődtek akkorra Vásárosnaményban. Azóta csak öt év telt el, de olyan nagy léptékű fejlődésnek lehetünk tanúi, hogy ha nem itt dolgoznék nap mint nap, biztosan én sem érteném, hogyan lehetséges ez.

- 1998-ban a Soros Alapítvány által kiírt pályázaton nyertünk öt Pentium I-es számítógépet, három évre ingyenes bérelt vonali internet-eléréssel.

- 2001. január elejétől az NIIF-program nagyon kedvező lehetőségével élve, HUNGARNET tagsággal tudjuk a folyamatos nagy sebességű internetszolgáltatást biztosítani.

- 2002 májusában újabb hat számítógéppel gyarapodtunk, az Informatikai Kormánybiztoság által kiírt pályázat megnyerésével.

- Ma már tíz számítógép áll a könyvtárosok és az olvasók rendelkezésére, s csak azért nem több, mert fizikailag lehetetlen a százéves, nem könyvtári célra épült házban többet elhelyezni. Ezek segítségével történik a könyvek kölcsönzése, az új dokumentumok rendelése és az olvasók gyors tájékoztatása helyi és interneten elérhető adatbázisokból.

Technikai feltételeink biztosították, hogy 2000 januárjától a hagyományos könyvtárközi kölcsönzést az ODR által nyújtott magas szintű, gyors, hatékony szolgáltatásra váltsuk. Úgy gondolom,

ODR-t, mostanában az a bosszantó, ha olyan könyvtárból vagyok kénytelen dokumentumot kérni, amelyeknek rendszere sen nem elérhető a honlapja, így aztán a kérelemmel egy időben nem tudom, hogy a kért könyv bent található-e pillanatnyilag, és hogy mennyi idő múlva fogom megkapni. S ha még egy válasza sem méltat a könyvtárközi kölcsönzésért fele-

hogyan az ODR létrehozásának célja – miszerint az információban gazdagok és az információban szegények közötti különbség minimálisra csökkenjen és megteremtjük az információhoz való hozzájutás azonos esélyét az ország bármely részén élő állampolgár számára – a városok szintjén egyre inkább megvalósul. (Sajnos a beregi falvak internetelésre alkalmatlan MATÁV vonalai továbbra is hatalmas szakadékot húznak az ország más részei és Bereg közé.)

Mi, Vásárosnaményban, nagyon fontosnak tartjuk, hogy – bár távol vagyunk Budapesttől, ahol a legtöbb tájékoztató és újdonság elhangzik – minél többször eljussunk a fővárosba és más helyekre, mert az első kézből hallott információ sokszor juttatott már bennünket lépéselőnyhöz.

Be kell látnunk, hogy az elektronikus formában való dokumentumkérés új kihívást jelent a régi könyvtárosok számára. Vannak közöttünk még ma is(!), akik idegenkednek egy webes kérelmlap kitöltésétől. Pedig a hagyományos könyvtárközi kérelmlap a legtöbb nagy könyvtárban lassan nevetséges múltbeli emlék már, s kifejezetten nyűgnek tartják, ha ilyeneket kell nyilvántartaniuk. Számomra, aki három éve használom az

lős kolléga, holott könyvtárunk e-mail címe honlapunkon megtalálható, akkor talán érthető, hogy többször is meggondolom, kérjek-e máskor az adott könyvtártól bármit is.

Mindebben a bosszankodásban nem azért mélyülök el, mert szeretek bosszankodni, hanem mert nekem mint könyvtárosnak az a legfontosabb, hogy az OLVASÓ minél hamarabb kezébe kaphassa a kért dokumentumot. Az én gyakorlatomban ez azt jelenti (s ez itt a reklám helye), hogy a Debreceni Egyetem Központi Könyvtárához intézett kéréseim két-három nap alatt megérkeznek, a Szegedi Egyetem Központi Könyvtárából és a Pécsi Tudományegyetem Könyvtárából hét-nyolc nap múlva kapjuk meg a dokumentumokat. Ezért aztán, ha lehet, ebben a sorrendben keresem a könyvek lelőhelyeit. Talán azt sem kell magyarázni, miért olyan fontos a gyorsaság. Olvasóink közül a legtöbben felsőfokú tanulmányaikhoz (házi dolgozatok készítése, vizsgák) keresnek nálunk szakirodalmat. A felsőoktatásban mesterségesen felduzzasztott hallgatói létszám következtében nincs az a főiskola, amelyik kellő számú szakkönyvet, jegyzetet tudna vásárolni. Másrészt a magas könyvárak miatt a

hallgatók ma már nem saját jegyzetből tanulnak, viszont határidőre kell felkészülniük.

Tehát ha én, a könyvtáros, tudom, hogy az olvasó időben hozzájut a kért könyvhöz, folyóiratcikkhez, többszörösen is elégedett vagyok. Örülök, hogy segíthettem, és örülök, mert valószínűleg megtartottam egy olvasót annak ellenére, hogy nem volt pénzünk a drága egyetemi-főiskolai jegyzetet megvásárolni. Ez az olvasó pedig valószínűleg megosztja másokkal az így kialakult pozitív véleményét a vásárosnaményi Városi Könyvtárról.

Az egyetlen fájó pont ebben a szolgáltatásban az, hogy eddig nem sikerült megoldani a visszaküldés postaköltségének térítését. Kis könyvtár vagyunk, alacsony költségvetéssel. Az alábbi statisztikai adatok bizonyítják, hogy a könyvtárközi kölcsönzések száma könyvtárunkban 1997 óta folyamatosan növekszik.

Év	Kérés	Teljesített kérés
1997	7 db	6 db
1998	28 db	10 db
1999	20 db	13 db
2000	74 db	61 db
2001	137 db	121 db
2002	108 db	102 db

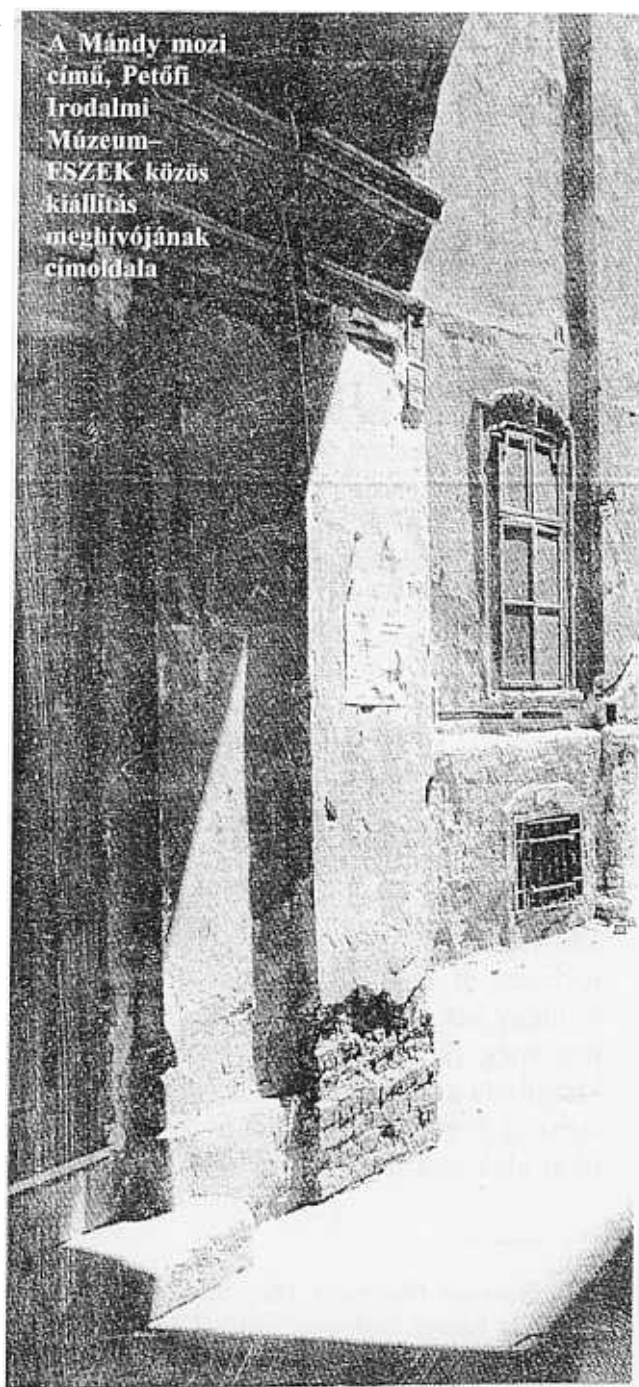
Költségvetésünk, amely a dologi kiadás része, ezzel szemben évek óta stagnál vagy csökken, ezért nem terhelhetjük csillagászati postai díjakkal. Számomra egyébként is elvi kérdés, hogy ha a törvény kimondja, hogy a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma támogatja a visszaküldés postaköltségét a szolgáltató könyvtárakon keresztül, akkor meg KELL egyezni a Magyar Postával ennek kivitelezésében. Ezt a kérdést kezdtem feszegetni 2002 májusában a KATALIST-en, bár nem tudtam, kit is kellene kérdezni a témáról. Amióta cikksorozatot olvashatunk az ODR-ről a Könyvtári Levelező/lap hasábjain és megjelent az ODR-t népszerűsítő kiadvány (az NKÖM támogatásával, a Veszprémi Egyetemi Kiadó jóvoltából), sokkal tájékozottabb lettem.

Boldog voltam, amikor a napokban azt hallottam, hogy annak ellenére, hogy a központi megegyezés kudarcba fulladt, felcsillant a remény, hogy hamarosan országszerte megoldódhat a probléma. Néhány területileg illetékes postagazgatósággal ugyanis sikerült megbeszélni,

hogy a kérő könyvtárak két kilogrammig szabványdobozban, külön formanyomtatvánnyal visszaküldhetik a szolgáltató könyvtárnak a dokumentumokat térítésmentesen, s ők rendezik a (nem portós!) költségeket, melyeket aztán az év végén a szokásos módon visszaigényelhetnek a minisztériumtól. *(Erről a lehetőségről Litauszky Györgyné részletesen beszámolt a lap 2002. évi 8. számában. – A szerk.)*

Nagy reményekkel várom az újabb megállapodásokat, hogy felhőtlen legyen végre az örömmünk ezzel a szolgáltatással kapcsolatban.

Fejes Csilla

A Mándy-mozi című, Petőfi Irodalmi Múzeum-ESZÉK közös kiállítás meghívójának címlapja